

MITIGATIEPLAN

Nederwoudseweg 31 te Barneveld

Van de Mheen Planontwikkeling B.V.

17 SEPTEMBER 2019

Contactpersonen

FOLKERT VOLBEDA

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

FREDDIE VISSCHEDIJK
Adviseur ecologie

M +31611170936
E freddie.visschedijk@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
2	PLANGEBIED EN INGREEP	5
2.1	Ligging plangebied	5
2.2	Voorgenomen ingreep	5
3	MITIGATIEPLAN	6
3.1	Doel	6
3.2	Uitgangspunten	6
3.3	Mitigatie en maatregelen	6
3.3.1	Keuzemogelijkheden vervangend groen	8
3.3.2	Voorstel permanente huismusverblijven in de nieuwbouwwoningen	14
3.3.3	Optioneel: voorstel permanente vleermuisvoorzieningen in de nieuwbouwwoningen	16
3.3.4	Zorgplicht	18
3.3.5	Resultaat van de maatregelen	18
4	ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Ontheffing en soort	19
4.3	Belang en alternatievenafweging	19
4.3.1	Onderbouwing belang	19
4.3.2	Alternatieven	20
BIJLAGEN		
BIJLAGE A WETTELIJK KADER WNB SOORTBESCHERMING		21
COLOFON		25

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Van de Mheen Planontwikkeling B.V. heeft het voornemen om werkzaamheden te verrichten aan de Nederwoudseweg 31 te Barneveld in de Provincie Gelderland. De werkzaamheden bestaan uit het realiseren van nieuwbouwwoningen op een reeds bouwrijp gemaakte kavel. De woning, die in het verleden op de kavel heeft gestaan, is gesloopt voordat Arcadis bij het project betrokken was. Daarom zijn er geen gegevens bekend of er beschermde soorten aanwezig waren in de gesloopte woning. Wel is bekend dat door het verder bouwrijp maken van de kavel en het plaatsen van nieuwbouwwoningen sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten.

Er is reeds een quick scan¹ en soortgericht onderzoek naar huismussen² uitgevoerd op deze locatie om de ingreep op het terrein te toetsen aan de Wet natuurbescherming. Uit de quick scan en het soortgericht onderzoek blijkt dat huismussen, algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën (mogelijk) binnen het plangebied voorkomen. Daarnaast maakt een deel van het terrein, bestaande uit bramenstruiken, onderdeel uit maakt van het functionele leefgebied van huismussen (zie Figuur 1). Deze huismussen broeden in de woningen direct ten noordwesten en noordoosten van het plangebied (zie Figuur 1) en gebruiken de bramenstruiken als vaste rust(- en slaap)plaats en als foerageergebied. Omdat door het weghalen van de bramenstruiken aantasting plaats vindt van het functionele leefgebied van huismussen beschrijft dit rapport welke maatregelen hiervoor getroffen moeten worden en wat de vervolgstappen zijn in het kader van de Wet Natuurbescherming (hierna Wnb). Dit mitigatieplan is een aanvulling op de quickscan¹ en het soortgericht onderzoek² en moet samen met de twee stukken gelezen worden.

Figuur 1 Locaties van de huismusnesten rondom het plangebied en de locatie van het essentiële leefgebied binnen het plangebied.

¹ Arcadis (2019). Quick scan Nederwoudseweg 31 Barneveld.

² Arcadis (2019). Soortgericht onderzoek huismus Nederwoudseweg 31 te Barneveld.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied ligt tussen de Nederwoudseweg en de Valkappel in Barneveld. Het betreft een voormalig boerenerf waar tot eind 2018 een woning heeft gestaan. Het plangebied ligt naast akkerland en bebouwing en bestaat momenteel uit een bouwterrein met ruigte, bramenstruiken (met oppervlak van circa 950 m²), enkele bomen, zand, één schuur en een aantal bouwketen en bouw materiaal.

In Figuur 2 is een impressie van het plangebied weergegeven.

Figuur 2 Foto-impressie van het plangebied met de schuur en ruigte.

2.2 Voorgenomen ingreep

Het voornemen bestaat uit het bouwrijp maken van de kavel waarna er nieuwbouwwoningen gerealiseerd worden. De werkzaamheden omvatten het verwijderen van alle vegetatie - op één grote eik na -, het slopen van de nog aanwezige schuur en het verwijderen van de nog deels aanwezige bestrating. De planning van de werkzaamheden is vooralsnog onbekend.

3 MITIGATIEPLAN

3.1 Doel

In dit hoofdstuk zijn de mitigerende maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om overtreding van verbodsbepalingen zo veel mogelijk te voorkomen. Het gaat hierbij om overtreding van 1.11 (zorgplicht) en artikel 3.1, lid 1 (doden of vangen), lid 2 (aantasting vaste rustplaats) en lid 4 (verstoring) van de soortbescherming van de Wnb, zoals toegelicht in Arcadis (2019)². Omdat overtreding van artikel 3.1, lid 2 (aantasting vaste rustplaats) niet volledig te voorkomen is, is het noodzakelijk om hiervoor een ontheffing Wnb aan te vragen. Voor de volledigheid zijn in dit hoofdstuk **alle** mitigerende maatregelen opgenomen die noodzakelijk zijn om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen, waarvan een deel ook zijn opgenomen in de quickscan¹.

Het toepassen van deze maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is niet vrijblijvend. De Wnb schrijft namelijk voor dat een ontheffing alleen verleend kan worden als er geen andere bevredigende oplossing is en de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Dat betekent dat wanneer mitigatie in redelijkheid mogelijk is, dit ook verplicht is.

3.2 Uitgangspunten

In het mitigatieplan is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

Werkzaamheden

- Werkzaamheden bestaan uit het slopen van de schuur en verwijderen van de bestrating en alle vegetatie, inclusief de bramenstruiken, maar exclusief één grote eik.
- ± 950 m² aan bramenstruiken wordt verwijderd.
- Periode start van bovenstaande werkzaamheden is vooralsnog onbekend, maar zal in ieder geval buiten het vogelbroedseizoen plaatsvinden (15 maart – 15 juli³).

Ecologie

- Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën zijn mogelijk aanwezig in het plangebied.
- De bramenstruiken maken onderdeel uit van het functionele leefgebied van de huismussen met een nest in de omliggende gebouwen.
- De bramenstruiken hebben een dubbele functie, namelijk:
 - vaste rustplaats (en mogelijk slaappleats);
 - foerageergebied;
- Toepassen van de richtlijnen vanuit het Kennisdocument Huismus⁴.
- Rustplaatsen/nestvoorzieningen worden ingebouwd in de nieuwbouwwoningen en er wordt voldoende groen rondom de woningen geplaatst (dit is dan ook verplicht volgens de Wnb).
- Optioneel: inbouwen van vleermuisverblijven in de woningen⁵.

3.3 Mitigatie en maatregelen

In Tabel 1 zijn de vereiste mitigatiemaatregelen voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest en huismus weergegeven. In Tabel 2 is de kwetsbare periode van de huismus weergegeven. Deze periode kan verschuiven afhankelijk van de lokale klimatologische en meteorologische omstandigheden. Een deskundige op het gebied van de betreffende soort moet de exacte periode van voortplanting aangeven indien de werkzaamheden strak rond de kwetsbare periodes zijn gepland.

³ Afhankelijk van de weersomstandigheden kan dit verschuiven.

⁴ BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

⁵ Het integreren van vleermuisverblijven is in dit geval niet verplicht, maar zal de biodiversiteit van de omgeving stimuleren.

Tabel 1 Te treffen maatregelen voor broedvogels, huismus, algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën en vleermuizen (optioneel).

Nr.	Maatregel	Soort	Tijdstip/periode	Actiehouder/ verantwoordelijke
1	Voer werkzaamheden uit buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) om verstoring van vogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is en er binnen het broedseizoen wordt gewerkt, dan moeten nestplaatsen voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt, zie nr. 2.	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest & huismus	Voor 15 maart en na 15 juli	Aannemer
2	Indien ervoor wordt gekozen om toch binnen het broedseizoen te werken, geldt het volgende: laat voorafgaand en tijdens de werkzaamheden het plangebied controleren/inspecteren door een deskundig ecoloog om uit te sluiten dat er tijdens de werkzaamheden broedende vogels binnen het werkgebied aanwezig zijn. De ecoloog zal in overleg met Van de Mheen Planontwikkeling passende maatregelen voorstellen indien noodzakelijk.	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Voor start werkzaamheden	Aannemer en ecoloog
3	Plaats minimaal 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden (eventueel tijdelijke) (kant-en-klare) hagen van doornige struiken als vuurdoorn en meidoorn, groenblijvende heesters, klimplanten als klimop of wingerd, beukenhagen of vergelijkbaar binnen 20 meter van het plangebied. Deze struiken worden bij voorkeur duurzaam aangeplant (permanent), maar mogen ook in plantenbakken staan, dienen ten minste één vierkante meter in oppervlak en drie meter hoog te zijn. In paragraaf 3.3.1 worden voorbeelden genoemd van tijdelijke en permanent geschikte groenvoorzieningen. Het zou mooi zijn als dit in oktober/november 2019 plaatsvindt, zodat de werkzaamheden voor het broedseizoen van 2020 kunnen plaatsvinden (dus in januari/februari).	Huisumus	Drie maanden voorafgaand aan werkzaamheden	Aannemer
4	Integreer binnen het plangebied permante hagen/struiken of gevelvegetatie van ten minste 3 meter hoog of zorg dat de vegetatie na 1 jaar ten minste 3 meter hoog is. De kwaliteit (soortensamenstelling en hoogte) moet hoger zijn of vergelijkbaar van omvang als de bramenstruik die wordt weggehaald. In paragraaf 3.3.1 worden voorbeelden genoemd van geschikte groenvoorzieningen. De opdrachtgever dient een keuze te maken uit de opties in paragraaf 3.3.1.	Huisumus	Tijdens en na werkzaamheden	Aannemer
5	Integreer ten minste tien permanente (ingebouwde) verblijfplaatsen voor huisumus. Optioneel: integreer tussen de 4 en 10 verblijfplaatsen voor vleermuizen. In paragraaf 3.3.2 en 3.3.3 worden voorbeelden gegeven van huisumus- en vleermuisverblijven. De opdrachtgever dient te kiezen welke opties in het plan worden geïntegreerd.	Huisumus, vleermuizen	Tijdens werkzaamheden	Aannemer
6	Monitor het gebruik van het permante functionele leefgebied. Indien de struiken niet door de huisumussen gebruikt worden, worden passende alternatieve maatregelen getroffen.	Huisumus	Jaarlijks, minimaal 3 jaar lang	Ecoloog
7	Het onderhoud van de permanente voorzieningen worden opgenomen in het onderhoud(plan) van Van de Mheen planontwikkeling	Huisumus	N.v.t.	Aannemer

Tabel 2 Kwetsbare periode huismus (conform kennisdocument en natuurkalender LNV-loket); rood = kwetsbare periode; geen werkzaamheden, groen = voorkeursperiode, oranje = kwetsbaar gedurende de vorst periode.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Huisumus												

3.3.1 Keuzemogelijkheden vervangend groen

In deze paragraaf worden voorbeelden gegeven van groenstructuren welke geschikt zijn ter vervanging van de bramenstruiken. Van de Mheen Planontwikkeling kiest hieruit een (een aantal) maatregelen, welke in het plan worden ingepast. Daarna kan Arcadis een definitief voorstel doen voor het inpassen van de maatregelen in het plan(gebied). In Figuur 3 is de kaart van het voorlopige ontwerp van Van de Mheen opgenomen en in Figuur 4 zijn locaties aangegeven waar tijdelijke en permanente groenstructuren ingepast kunnen worden. Figuur 4 dient uitgebreid te worden door de opdrachtgever zodat het oppervlak aan groen groter wordt.

Tijdelijke opties vervangend groen

Om de huismussen ook tijdens de werkzaamheden van dekking en foerageerplaatsen te voorzien is het noodzakelijk om drie maanden voordat de bramen worden weggehaald alternatieve struiken aan te bieden. Dit mogen struiken zijn in bakken van ongeveer één vierkante meter in omvang welke op den duur weer verwijderd kunnen worden. Plaats in totaal circa twaalf bakken (vier per nest) zo dicht mogelijk in de buurt van de huidige nesten. Het verwijderen van de bakken met groen mag echter pas gebeuren als de definitieve/permanente struiken van voldoende omvang zijn. Voer, afhankelijk van de keuze van het tijdelijke groen, de huismussenpopulatie bij met een voedersilo.

Een andere optie is om drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden direct permanente struiken/groen aan te planten van voldoende omvang ter vervanging van de bramenstruiken. Voorbeelden van tijdelijke struiken zijn hieronder weergegeven. (NB: de klimopstruiken op de foto's moeten wel meer oppervlak bestrijken door de constructie aan te passen.)

Permanente opties vervangend groen

Omdat huismussen erg gebonden zijn aan hun nest en deze jarenlang gebruiken, is het noodzakelijk om de aanwezige huismussen ook na de herinrichting van groenstructuren te voorzien. Omdat de ruimte voor het terugplaatsen van groen beperkt is in het huidige ontwerp, is een belangrijk uitgangspunt van de permanente maatregelen dat het groen wat teruggeplaatst wordt van hogere kwaliteit is voor huismussen dan de bramenstruik die verwijderd wordt. Dit betekent dat het veel insecten moet aantrekken door een hoge biodiversiteit en dat er meer dekkingsmogelijkheden zijn, door bijvoorbeeld hoge struiken te plaatsen. Hieronder zijn opties voor permanent vervangend groen genoemd.

Dichte struiken/ hagen

Aanplanten van dichte (groenblijvende) struiken en hagen biedt schuilmogelijkheden en voedselbronnen voor huismussen. Veelal makkelijk in te passen in het ontwerp. Sleedoorn, meidoorn, vuurdoorn, vlier, veldesdoorn of andere groenblijvende heesters zijn hiervoor geschikt.

Veldesdoorn.

Zeeuwse haag

Een Zeeuwse haag is een haag bestaande uit een combinatie van inheemse struiken, maar veelal uit 60% meidoorn, 20% sleedoorn en 20% veldesdoorn. Verder is de haag vaak opgevuld met hondsroos, egelantier, vlier en braam. Dit zijn allemaal struiken met ongeveer dezelfde groeisnelheid. De planten in de haag bloeien afwisselend gedurende het jaar en geven bessen. Een Zeeuwse haag van 6 meter breed en 6-8 meter hoog kan bijvoorbeeld aan de achterzijde of zijkanten van het bouwperceel worden geplaatst.

Zeeuwse haag.

Besdragende struiken

Aanplanten van besdragende struiken draagt direct bij als voedselbron voor vogels en indirect voor insectenetende soorten. Soorten zoals sleedoorn, meidoorn, vlier, vuurdoorn, hulst, druif, zwarte bes, rode bes, Gelderse roos, duindoorn, liguster en hondsroos zijn geschikt.

*Hondsroos**Sleedoorn**Hulst (bomengids.nl)*

Figuur 3 Kaart voorlopig "ontwerp" plangebied.

Figuur 4 Kaart met mogelijke plekken voor het plaatsen van groen.

Aanbrengen stofbaden huismus

Huismussen moeten regelmatig een stofbad nemen om olie van de veren te verwijderen en om bijvoorbeeld parasieten zoals luizen en mijten kwijt te raken. Door onder bomen een vierkante meter zand aan te brengen, ontstaan voldoende stofbaden voor huismus.

3.3.2 Voorstel permanente huismusverblijven in de nieuwbouwwoningen

Om de populatie huismussen in de omgeving te behouden, is het aanbieden van plekken waar nesten gebouwd kunnen worden noodzakelijk. Huismussen bouwen meestal nesten onder de eerste rijen dakpannen of in nestkasten. Hieronder worden mogelijkheden genoemd om te zorgen dat de inbouwwoningen geschikte plekken bevatten waar huismussen nesten kunnen bouwen.

Aanpassing dakdetail

Door het vogelschroot te verhogen naar de 3de panlat wordt ruimte gecreëerd onder de eerste rijen dakpannen. De huismussen kunnen zodoende onder de eerste rijen dakpannen een nest bouwen, maar niet verder onder het dak komen.

Openingen langs muur/kantpannen

Door langs de kantpannen (meerdere) openingen te maken, worden mogelijkheden gecreëerd voor huismussen in de gebouwen. Ook gierzwaluw en vleermuizen kunnen hier gebruik van maken. Hieronder is een voorbeeld weergegeven van een opening geschikt voor huismus.

Inbouwen van nestkasten

Nestkasten voor huismussen kunnen eenvoudig in de gevel worden geïntegreerd. Hieronder is een voorbeeld weergegeven van het type IB GZ 03 Inbouwsteen Gierzwaluw (<http://www.vivarapro.nl/IB-GZ-03-Inbouwsteen-Gierzwaluw>) welke geschikt is voor huismussen (en gierzwaluw).

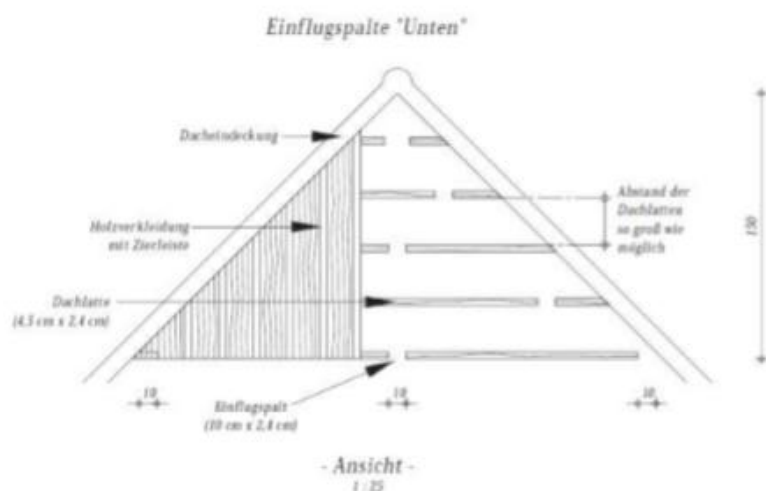

3.3.3 Optioneel: voorstel permanente vleermuisvoorzieningen in de nieuwbouwwoningen

Woningen bieden niet alleen onderdak aan mensen en huismussen, maar ook aan meerdere soorten vleermuizen. Vleermuizen verblijven voornamelijk in nauwe ruimtes, zoals de spouwmuur, ruimtes in schoorstenen of onder dakpannen. Via open stootvoegen, openingen aan de bovenzijde van de spouwmuur, ruimtes tussen kantpan en muur bereiken vleermuizen de spouwmuur. Omdat bekend is dat in de omgeving vleermuizen voorkomen (NDFF, 2019) zou het positief zijn voor de soorten om de woningen toegankelijk te maken voor vleermuizen. Het niet bekend is of vleermuizen in de gesloopte woning hebben gezeten, daarom is het treffen van maatregelen voor vleermuizen niet verplicht. Door aanpassingen aan de woningen (maatwerk), het inbouwen van kant-en-klare vleermuisverblijven of door gebruik te maken van bijvoorbeeld een entreesteen (wat toegang verschaft naar een loze ruimte zoals een (open) spouwmuur) wordt een gebouw toegankelijk gemaakt voor vleermuizen. De vleermuizen gebruiken alleen de loze ruimtes waar mensen normaliter niet kunnen komen, waardoor de bewoners geen overlast van vleermuizen hebben. Idealiter worden er 4 tot 10 (maar meer is zelfs nog beter) plekken in de woningen gecreëerd waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven.

Maatwerk aanpassing details

Door openingen in de latten te houden achter bijvoorbeeld gevelbetimmering zijn verschillende ruimtes beschikbaar voor vleermuizen.

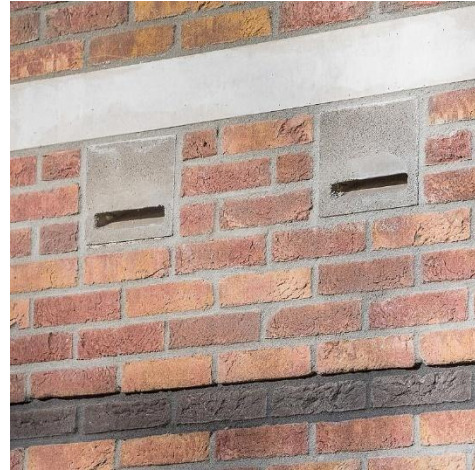

Voorbeelduitwerking van een vleermuisverblijfplaats achter gevelbetimmering. Door openingen in de latten te houden van 10 cm kunnen vleermuizen naar verschillende compartimenten kruipen.
(Bron: Arbeitskreis Wildbiologie an der Justus-Liebig-Universität Gießen)

Inbouwen van vleermuiskasten

Kant-en-klare vleermuiskasten kunnen in de gevel worden ingebouwd. Hieronder is een voorbeeld gegeven van een vleermuiskast. Er zijn nog meer modellen op de markt (zie bijvoorbeeld www.vivarapro.nl).

Entreesteen om toegang te verschaffen naar een ruimte zoals de spouw

Vleermuizen gebruiken graag een open spouwmuur als verblijfplaats, maar ook andere nauwe ruimtes in gebouwen kunnen geschikt zijn voor vleermuizen. Door een opening in de gevel te creëren door middel van bijvoorbeeld onderstaande entreesteen kunnen vleermuizen dit soort ruimtes bereiken en gebruiken.

3.3.4 Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt voor de in dit geval met name voor in de omgeving voorkomende algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Hiervoor moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Indien er tijdens de werkzaamheden een beschermde soort wordt waargenomen, legt de aannemer de betreffende werkzaamheden stil en neemt de aannemer direct contact op met de ecooloog.
- Maai en/of snoei voorafgaand aan de werkzaamheden de nog aanwezige vegetatie in het werkgebied kort, **behalve de bramenstruiken**. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens de sloop- en bouwfase.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van de aanwezige watergang (welke zich langs de Nederwoudseweg ten zuiden van het plangebied bevindt) af van oost naar west. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd waardoor ze verdrinken.

3.3.5 Resultaat van de maatregelen

Na het toepassen van de in bovenstaande paragrafen genoemde mitigerende maatregelen vindt geen overtreding meer plaats van artikel 1.11 (zorgplicht) en artikel 3.1, lid 1 en lid 4 (vogels). Er vindt enkel nog overtreding plaats van artikel 3.1 lid 2 (opzettelijk beschadigen of wegnemen van nesten en rustplaatsen van vogels en het vernielen of beschadigen van eieren). Hiervoor moet een ontheffing worden aangevraagd (zie Hoofdstuk 4).

Om ervoor te zorgen dat diersoorten duurzaam beschermd worden, wordt gemitigeerd conform het Kennisdocument Huismus. Daarin worden richtlijnen gegeven voor geschikte groenstructuren, het aantal verblijven (vermenigvuldiging met een factor), de ophangplekken en de wijze waarop tijdelijke en permanente voorzieningen zorgen voor continuïteit in het aanbod aan verblijven en rustplekken. Met deze aanpak is maximale garantie op de staat van instandhouding van betreffende soort.

In de omgeving zijn geschikte plekken geconstateerd waarvan ook een deel bewoond is (waarnemingen tijdens soortgericht onderzoek van projectgebied). De aanwezigheid van huismussen in de directe omgeving, het en mogelijkheid gebruik te maken van tijdelijke mitigatie maakt de kans op het duurzaam voortbestaan van de huismussen in de wijk na de werkzaamheden aannemelijk.

Samen met de hierboven beschreven aspecten worden effecten op korte termijn opgevangen door de tijdelijke mitigatie die met voldoende gewenningstijd geplaatst worden op korte afstand van het plangebied. Door vervolgens voldoende permanente mitigerende maatregelen te realiseren wordt te allen tijde ruim aan de mitigatietaakstelling voldaan. Daarmee zijn te alle tijden voldoende alternatieve schuilmogelijkheden aanwezig en komt de staat van instandhouding van de huismus in de wijk niet in het geding.

4 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

4.1 Inleiding

Verbodsbepalingen

Door de voorgenomen werkzaamheden vindt, na mitigatie, geen overtreding plaats van artikel 1.11 (zorgplicht) en artikel 3.1, lid 1 (doden of vangen), lid 2 (aantasting vaste rustplaats) en lid 4 (verstoring) van de soortbescherming van de Wnb. Omdat overtreding van artikel 3.1, lid 2 (aantasting vaste rustplaats) niet volledig te voorkomen is, is het noodzakelijk om hiervoor een ontheffing Wnb aan te vragen.

Ontheffing

Er dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden bij de Provincie Gelderland.

Deze ontheffingsaanvraag is voor de overtreding van artikel 3.1, lid 2 van de Wnb voor het wegnemen van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen. Een ontheffing is mogelijk onder de voorwaarden van het mitigatieplan en vanuit de noodzaak om nieuwbouwwoningen te realiseren.

Volgens het huidige beleid betreft de doorlooptijd van een procedure minimaal 13 weken maar maximaal 20 weken en is een ontheffing maximaal vijf jaar geldig met mogelijkheid tot verlenging. Het veldonderzoek is maximaal drie jaar geldig, waarna deze geactualiseerd dient te worden.

4.2 Ontheffing en soort

Van de Mheen Planontwikkeling B.V. vraagt een ontheffing aan voor:

Huismus; Art. 3.1, lid 2 (beschadigen, vernielen, wegnemen vaste rust- en verblijfplaatsen).

Van de Mheen Planontwikkeling B.V. vraagt een ontheffing aan voor de uitvoering van de werkzaamheden voor een periode van vijf jaar. Het is voorts nog onbekend wanneer exact de werkzaamheden starten en hoe lang deze gaan duren. Daarom wordt de ontheffing voor de maximale periode van vijf jaar aangevraagd.

4.3 Belang en alternatievenafweging

4.3.1 Onderbouwing belang

Van de Mheen plantontwikkeling B.V. vraagt een ontheffing Wnb aan onder het volgende belang:

- de volksgezondheid of de openbare veiligheid

Het woningtekort in Nederland is hoog. In 2021 dreigt er een tekort van circa 235.000 woningen in Nederland⁶. Specifiek in Gelderland zijn de komende jaren honderdduizend extra huizen nodig om aan de vraag te kunnen voldoen.⁷ Het woningtekort betekent dat er mensen zijn zonder eigen huis of scheef wonen. In onderhavig plan wordt op een locatie waar voorheen slechts één woning heeft gestaan 18 eengezinswoningen gebouwd. Hiermee kunnen 18 gezinnen worden gehuisvest. Doordat een deel van de woningen zal bestaan uit rijtjeswoningen krijgen ook starters een kans (goedkopere sector). Voor starters is het momenteel moeilijk om aan een woning te komen⁸.

Het niet of nauwelijks kunnen vinden van een woning kan (onder starters) leiden tot diverse gezondheidsklachten zoals depressie, uitzichtloosheid, stress en burn-out. Daarom is het van belang dat er meer woningen worden gebouwd. Een aantal woningen in het plangebied zullen bestaan uit 2-onder-1-kapwoningen. Door het bouwen van 2-onder-1-kapwoningen komen andere starterswoningen in de omgeving vrij, wat weer kans biedt voor starters. In het kader van de volksgezondheid is een woningtekort daarom negatief en draagt onderhavig plan bij in het belang van de volksgezondheid.

⁶ Value Capital (2019). Woningtekort loopt op naar 263.000 woningen. 11 februari 2019.

<https://www.capitalvalue.nl/nieuws/woningtekort-loopt-op-naar-263-000-woningen>

⁷ De Gelderlander (2018). 100.000 extra huizen nodig in Gelderland. 2 februari 2018. <https://gelderlander.nl/achterhoek>

⁸ De Volkskrant (2017). Eigen huis blijft utopie voor jonge kopers door tekort starterswoningen. 3 mei 2017.

<https://www.volkskrant.nl/economie/>

Naast dat de woningen die in dit project worden gebouwd bij zullen dragen aan het verminderen van het woningtekort, wordt er ook een plus gecreëerd voor de natuur. De kleine populatie huismussen welke nu gebruik maakt van de bramenstruik op het bouwperceel, zal straks een plekje krijgen in en tussen de woningen. De huidige situatie waarbij drie huismuspaartjes in nabijgelegen bebouwing broeden en een deel van het huidige plangebied gebruiken als primair onderdeel van het leefgebied met kwetterplekken en voedselvoorziening, is enkel nog aanwezig bij de gratie van de terreineigenaar welke door achterstallig onderhoud en braakliggende bouwgrond er onbedoeld voor heeft gezorgd dat de huismus zich hier kan ophouden. Dit is geen duurzame situatie waarbij elke terreineigenaar vanuit dagelijks onderhoud ook de aanwezige geschiktheid kan beperken en wegnemen zonder zich daarbij vanuit dagelijks onderhoud en beheer zal verantwoorden. De huismussen zullen zich hier dan ook naar aanpassen en in een beperktere of uitgebreide geschiktere situatie zich aanpassen. Ze zouden echter ook kunnen verdwijnen. In de herontwikkeling worden duurzame permanente en natuurinclusieve nestplekken ingebouwd. Daarnaast wordt ook voorzien in een duurzame groene invulling van het terrein. Er worden bijvoorbeeld groene erfafscheidingen aangelegd in de vorm van hederahekwerken en er wordt een beplanting van voldoende omvang gerealiseerd op het terrein ter vervanging van de braam (zie hoofdstuk 3). Hiermee wordt het gehele terrein direct geschikt voor de drie mussenpaartjes en op termijn van enkele jaren (ontwikkeling groen) ook voor een uitbreiding van de mussenpopulatie met circa tien nestparen. De kolonie wordt daarmee robuuster en beter bestand tegen populatiefluctuaties.

Al met al draagt onderhavig plan bij aan het verbeteren van het huidige woningtekort en de daarmee gepaarde gezondheidsproblematiek én krijgt de huismus een plek in het plangebied. Hierdoor kunnen mens en mus straks samen gebruik maken van het plangebied.

4.3.2 Alternatieven

Op de locatie waar nu bramenstruik aanwezig is worden woningen gebouwd. De braam kan niet behouden blijven, omdat er dan minder woningen gebouwd kunnen worden. Nu worden er op het plangebied in totaal achttien woningen gebouwd. Op de locatie waar de braam staat, kunnen zes woningen gebouwd worden. Wanneer de braam behouden zou blijven, betekent dat zes woningen minder. Daarnaast is braam een woekerplant en kan daarom voor overlast zorgen tussen nieuwbouwwoningen.

Het plangebied grenst aan een woonwijk en is daarmee zeer geschikt als locatie voor nieuwbouwwoningen. De nieuwbouwwoningen zullen aansluiting vinden bij de woonwijk waardoor natuurgebieden gespaard kunnen worden. Het plangebied bestaat momenteel uit een bouwkaal en is daarmee zeer geschikt als nieuwbouwlocatie. De nieuwbouwwoningen op een andere locatie neerzetten is daarom geen optie.

Vanwege de zeer geschikte locatie om nieuwbouwwoningen op te bouwen, het grote aantal woningen dat gebouwd kan worden en het feit dat braam een woekerplant is, is het niet mogelijk om de braam te behouden. Hierdoor zijn er geen geschikte alternatieven aanwezig dan de voorgestelde in het plan waarbij er woningen worden gebouwd en er een duurzame permanente invulling wordt gegeven aan leefgebied inclusief nestgelegenheid, voedselvoorziening en dekking (kwetterplekken en slaapplekken).

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WNB SOORTBESCHERMING

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1);
- soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2);
- andere soorten (Wnb paragraaf 3.3).

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)).

Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2- 4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

De Provincie Gelderland verleend een algemene vrijstelling voor onderstaande soorten:

- Aardmuis
- Bastaardkikker
- Bosmuis
- Bruine kikker
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Gewone pad
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis

- Kleine watersalamander
- Konijn
- Meerkikker
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3;](#) [3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **Andere soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

COLOFON

MITIGATIEPLAN
NEDERWOUDSEWEG 31 TE BARNEVELD

KLANT

Van de Mheen Planontwikkeling B.V.

AUTEUR

Freddie Visschedijk

PROJECTNUMMER

C05062.000573.0100

ONZE REFERENTIE

083916552 A

DATUM

17 september 2019

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

ing. M.W.J. Stevens
Adviseur ecologie & Specialist fauna

VRIJGEGEVEN DOOR

F. Volbeda
Junior consultant ecologie & natuurwetgeving

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com